وەزارەتی تەندروستی

ژمارە: ١٣٣٣٩ لە ٢٠٢٤/٦/١٢

پاڵپشت بە ماددەی (٧) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥)ی ساڵی ٢٠٠٧ ئەم ڕێنماییەی خوارەوەمان دەرکرد:-

ڕێنمایی ژمارە (٨)ی ساڵی ٢٠٢٤

ڕێنمایی تایبەت بە وەسفی پیشەیی بۆ پزیشکی پسپۆری پێست

ماددەی (١): پێناسەکان

مەبەست لەو زاراوانەی خوارەوە واتاکەی بەرامبەریانە بۆمەبەستی ئەم ڕێنماییە:

یەکەم : **هەرێم** : هەرێمی کوردستان – عێراق.

دووەم : **ئەنجومەنی وەزیران** : ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان.

سێیەم: **وەزارەت** : وەزارەتی تەندروستی هەرێم.

چوارەم : **وەزیر** : وەزیری تەندروستی هەرێم.

پێنجەم: **ناونیشانی پیشەیی** : پزیشکی پسپۆڕی پێست

شەشەم : **شوێنی کار** : دامەزراوەی تەندروستی

حەوتەم :**پەیوەندی کارگێری** :پەیوەندی هەیە لەگەڵ بەرپرسی یەکە تەندروستیەکان

هەشتەم : **پێناسەی کار**: پسپۆری بەخۆشیەکانی پێست بریتیە لە (پێکهاتەو و کارکردنی) هەروەها نەخۆشیە پەیوەندیدارەکان ،خۆپاراستن ، لێکۆڵینەوە و چارەسەرکردنی پزیشکی یان نەشتەرگەری لە هەر گروپێکی تەمەن .

ماددەی (٢): جۆرەکانی کارکردنی پزیشکی پسپۆری پێست:

أ- نەخۆشیەکانی پێست

ب- جوانکاری پێست:

ت- نەخۆشیزانی پێست:

ث- نەشتەرگەری پێست (Dermatosurgery)

ج- پزیشکی پێستی منداڵان

ح- نەخۆشیەکانی شێرپەنجەی پێست:

أ -**نەخۆ شیەکانی پێست**:بواری نەخۆ شیەکانی پێست کە پەیوە ستە بە دە ستنیشانکردن و چارە سەری نەخۆشی و کێشە پزیشکیەکانی مووی پێست و نینۆک و پەردەی ناوپۆشی دەم و کۆئەندامی زاوزێ.

ب-**جوانکاری پێست:** بواری پزیشکی پێستە، کە پەیوەستە بە مووی پێست, نینۆک هەروەها جە ستە بە بەکارهێنانی چارەسەر کە مەبەست لێی باشترکردنی دەرکەوتنی کەسێکە نەک چارەسەرکردنی نەخۆشییەک. گرینگی سەرەکی دەدات بە باشترکردنی ڕوخساری مرۆڤ بە کەمکردنەوە یان نەهێشتنی ناتەواوییەکان.

ت- **نەخۆشیزانی پێست:** ئەمە پرۆفایلی دەستنیشانکردنی نەخۆشیەکانی پێستە. پزیشکی نەخۆشی پێست پێویستە پزیشکی پێست بێت بە ڕاهێنان و بڕوانامە لە توێکارزانی نەخۆشییەکانی پێست.

ث- **نەشـــتەرگەری پێســـت:** کارامەیی تەواوکەرە کە پزیشکی پســـپۆری پێســـت دەبێت شـــارەزای چارەســـەرکردنی پێســـت و نینۆک و قژ، ئەم بوارە ئەم بابەتانە لە خۆی دەگرێت { skin biopsy وەرگرتنی بایۆپسی پێست)،(cutting skin بڕینی پێست) ,(دوورینەوە) ,(پێست بڕین skin curate), (کەوی کردن cauterization),(مەیین Coagulation) , (لەیزەری نەشـتەرگەری Surgical Laser), (چارەسەری بە ساردکردن Cryotherapy) ,(لابردنی توێکڵی کیمیایی Chemical peeling), (لابردنی برینەکانی پێسـت skin lesion removal) کارامەیی پێشـکەوتووەکان، نەشـتەرگەری MOHS ، نەشـتەرگەری جوانکاری پێلوی چاو، توندکردنەوەی رووخسـار، بەرزکردنەوەی برۆ و هەر حالەتێک کە پەیوەندی هەبێت بەم پسـپۆرییە دوای وەرگرتنی بڕوانامەی پسـپۆری وردی نەشـتەرگەری پێسـت لە زانکۆیەکی باوەرپێکراو کە پەسـەند دەکرێت لەلایەن وەزارەتی خوێندنی بالاو توێژینەوەی زانسـتی و وەزارەت تەندروستی.

ج-**پزیشکی پێستی منداڵان:** نەخۆشیەکانی پێست لە تەمەنی منداڵان لەگەڵ تایبەتمەندی فیزیۆلۆجی پێست و زانستی نەخۆشییەکان.

ح- **نەخۆشـیەکانی شـێرپەنجەی پێسـت:** بریتیە لە دیاریکردن و دەسـتنیشـانکردن و چارەسـەرکردنی نەخۆشـی شـێرپەنجەی پێســت ، پزیشــکی پســپۆری شــێرپەنجەی پێســت هەموو کارامەییەکانی نەشتەرگەری پێست لەخۆ دەگرێت.

ماددەی (٣): ئەرکەکان

یەکەم: تەکنیکە پێودانگی (Standard) نەشتەرگەری پێست

١- بڕینی ئاسایی

٢- بڕینە تایبەتەکان (کیسـەکان cysts) ،(کیسـی چەوری lipoma)، مێخەک، خاڵ و هەر حالەتیک کە بڕینی ئاسایی لە خۆ دەگرێت.

٣- تەکنیکی بایۆپسی پێست , (Curate) ، کەویکردن

٤- نەشتەرگەری کارەبایی (Electrosurgery)

٥- لەرەلەری تیشکی (Radiofrequency)

٦- چارەسەری بە ساردکردن (Cryosurgery)

٧- چارەسەرکردنی پەڵە بەهۆی تەکنیکە جیاوازەکان

٨- گواسـتنەوەی ناوچەیی پێسـت (local skin flaps) لەژێر سـڕکردنی ناوچەیی بۆ نەخۆشـیەکانی پێست کە پێوستی بە گواستنەوەی بچووکی شانە هەیە.

دووەم : تەکنیکەکانی نەشتەرگەری تایبەتی

١- نەشتەرگەری پەڵەی سپی پێست (Vitiligo)

٢- نەشتەرگەری زیپکە

٣- چارەسەری دەوالی خوێنبەرەکان (چارەسەری خوێنبەرەکان لەرێگەی (Sclerotherapy) ، لەیزەری خوێنبەرەکان، (لەرەلەری تیشکی Radiofrequency)

٤- نەشتەرگەری نینۆک

٥- نەشتەرگەری هەوکردنی ڕژێنەکانی ئارەقە

سێیەم : پرۆسەکانی جوانکاری پێست

١- ڕێکخستنی پێست (Dermabrasion)

٢- چارەسەری چرچولۆچی بە بۆتولینۆم تۆکسین

٣- فیلەر و چاندنی چەوری

٤- دەرزی پلازمای دەوڵەمەند بە پەرەکانی خوێن

٥- دەرزیەکانی چارەسەری میزۆ (Mesotherapy)

٦- داوەکان بۆ مەبەستی جوانکاری و گەنجکردنەوە

٧- چاندنەوەی قژ

٨- گواستنەوەی چەوری تا (٥٠ سیسی)

٩- لەیزەر بۆ چارەسەری سووتاوی و پەڵە

١٠-لەیزەر بۆ برینەکانی خوێنبەرەکان

١١-لەیزەر بۆ پەڵەی رەنگاورەنگ (pigmented lesions) و تاتۆکان

١٢- لەیزەر و ڕووناکی بۆ لابردنی موو (Laser and light based approach)

١٣- لەیزەر بۆ ڕێکخستنی چینی پێست (Laser resurfacing)

١٤- ئامێرەکانی پشت دەبەستێ بە وزە وەک ئامێری پلازما، IPL ، لەرەلەری تیشکی (Radiofrequency)

١٥- ئامێرەکانی ئەلتراسۆنۆگرافیک HIFU

١٦- چارەسەری فۆتۆدایناميک بۆ زیپکە (acne actinic keratosis) و شێرپەنچەی پێست (non melanoma)

١٧- جوانکاری پێلوی چاو بێ نەشتەرگەری هەروەها گەنج کردنەوەی دەووری چاو

١٨- بەرزکردنەوەی رووخسار و بەرزکردنەوەی برۆ بەبێ نەشتەرگەری (داوەکان)

١٩- ڕێکردنەوەی جەستە (Body contouring) بە تەکنیکەکانی بێ نەشتەرگەری

پرۆسەکانی جوانکاری پێست.

ماددەی (٤): لێهاتووی پێویست:

١- پێویستە توانای پەیوەندیکردنی باشی هەبێت لەگەڵ نەخۆش و هاوکارەکانی.

٢- پێویستە توانای چارەسەرکردنی کێشەی هەبێت.

٣- پێویستە توانای بڕیاردانی هەبێت.

٤- توانای زانستی لە بوارەکەی خۆیدا هەبێت

٥- پێویستە توانای کارکردنی تیمی هەبێت

٦- پێویستە توانای سەرکردایەتی هەبێت.

ماددەی (٥): بڕوانامە:

١- بڕوانامەی بۆردی کوردستان پسپۆڕ لە نەخۆشیەکانی پێست.

٢- بڕوانامەی بۆردی عێراقی پسپۆڕ لە نەخۆشیەکانی پێست.

٣- بڕوانامەی بۆردی عەرەبی پسپۆڕ لە نەخۆشیەکانی پێست.

٤- بڕوانامەی ماستەر و دبلۆمی باڵا لە نەخۆشیەکانی پێست.

٥- بۆ پزیشکانی بڕوانامە باڵا لەدەرەوە : پێویستە ئەم پێوەرانەی خوارەوەی هەبێت (بڕوانامەی زانکۆی باوەڕپێکراو و پەسەندکراو لەلایەن وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی و وەزارەتی تەندروستی).

ماددەی (٦): سەرپەرشتیکردنی سەنتەری پێست و جوانکاری

أ- پزیشکی پسپۆڕی پێست دەتوانێت سەرپەرشتی سەنتەری پێست و جوانکاری پێست بکات دوای وەرگرتنی نازناوی پسپۆڕی بەپێی ڕێنماییەکانی وەزارەتی تەندروستی.

ب- پزیشکی شارەزای پێست مافی ئەوەی هەیە سەرپەرشتی سەنتەری پێست و جوانکاری پێست بکات پاش سێ ساڵ خزمەت وەک پزیشکی شارەزای پێست بەپێی ڕێنماییەکانی وەزارەتی تەندروستی.

ماددەی (٧):

ئەم ڕێنماییە لە ڕۆژی بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی (وەقایعی کوردستان)ەوە جێبەجێ دەکرێت.

د.سامان حسین بەرزنجی
وەزیری تەندروستی